

stille sig overfor § 3 som overfor § 77. Dermed var der skabt fri Bane, dermed var ikke sagt, at vi skulde ophæve Statskirken, men saa kunde vi gaa til en Drøftelse af disse Spørgsmaal uden at skulle ind paa en ny Grundlovsforhandling. Det er det, der er Meningen — min Mening i alt Fald — med at drage § 3 frem, for § 3 forpligter til disse Symboler, som jo nu for Tiden maaske de fleste Præster ikke er i Overensstemmelse med, idet der nemlig i Symbolerne, som jeg tidligere har haft Lejlighed til at sige her i Tinget, er nedfældet en filosofisk Tankegang, som ikke hører Nutiden til. Det, der i Øjeblikket foreligger, er dette, at man nu skal gøre det samme Arbejde, som man gjorde i det 4de—5te Aarhundrede, i Henhold til den Verdensanskuelse og den filosofiske Skole, vi nu er opdragne i. Det er under dette, at de Konflikter opstaar, som vi staar i nu for Tiden, og som maa løses saaledes, at vi faar Rummelighed eller i alt Fald Redelighed i vore kirkelige Forhold. Og Spørgsmaalet er, om en Statskirke overhovedet er en Mulighed i et Samfund, hvor almindelig Valgret og Trosfrihed hersker. Jeg kan ikke rigtig tro det.

Wulff: Jeg skal begynde nogle Bemærkninger, som jeg ønsker at rette til de Medlemmer af den høje Regering, der har haft Ordet, med nogle Ord til den højtærede Justitsminister. Jeg vil takke ham for det Svar, han gav mig med Hensyn til Fængselsarbejdet, ikke fordi Svaret indeholdt en Opfyldelse af det, jeg havde ønsket — jeg var vel bekendt med, at Ministeren selv personlig nærrede sin Forgængers Anskuelse paa det Punkt, saa jeg kunde ikke vente, at han skulde opgive Fængselsarbejdsinstitutionen paa Grund af de Indvendinger, der er fremkomne —, men fordi han paa en Maade, som jeg mener tilkendegiver fuldstændig og loyal Beredvillighed, sagde, at han vilde forhandle med vedkommende Industrigrene, som blev ramt af Bestemmelsen, med det Formaal om muligt at finde saadanne Former for Fængselsarbejdet, at det kunde udføres uden at skade de frie Arbejdes og Arbejdsgiveres Virksomhed.

Det ærede Medlem fra Nyborg (Birch), som jo leder den kommercielle og industrielle Virksomhed, der er knyttet til Fængslerne, fremkom med en længere Redegørelse for dette Arbejde og fremsatte deri et Ræsonnement, som jeg anser for skævt, og hvori jeg gerne vil fremhæve Skævheden. Det ærede Medlem lod til at mene, at det

skulde være en væsentlig Fordel ved den Ordning, som nu er foreslaaet, at man blev fri for den Forpagtning af Fængselsarbejdet, som finder Sted ved Firmaet Crome & Goldschmidt, der jo i Horsens Tugthus beskæftiger 300 Fanger ved Tekstilindustri. Det ærede Medlem mente, at der var et stærkt Ønske indenfor Industrien om at faa den Begunstigelse af Firmaet, som denne Forpagtning betyder, ophævet. Jeg tror nu ikke, det Ønske er saa overmaade brændende, for Fordelene ved det Arrangement er vistnok ikke saa store. Det har vist sig paa andre Omraader, f. Eks. i Kurvemagerfaget, at det var ufordelagtigt at forpagte Fængselsarbejdet, det svarede ikke Regning. Men hvis det er noget, som ønskes fjernet — og i og for sig ønsker man det naturligvis fra Industriens Side fjernet, selv om der ikke vindes en stor Fordel —, var der logisk kun een Maade at tilfredsstille den Industri paa, for hvis Skyld man ophæver denne Forpagtning af Fængselsarbejdet. Man kunde sige: Naar vi afskaffer denne Begunstigelse af et enkelt Firma, vil vi gøre det ved enten at give alle Adgang til at forpagte Fængselsarbejdet eller ved at give slet ingen Adgang dertil. Derimod ræsonnerede det ærede Medlem saaledes: Vi ophæver denne Crome & Goldschmidts Forpagtning af Fængselsarbejdet, og til Gengæld fratager vi Tekstilindustrien i øvrigt dens Leverancer til Staten. Det er der ikke synderlig Logik i. Det vil ikke vække synderlig Tilfredshed, at de Firmaer, som ved Hjælp af frie Arbejdere hidtil har leveret Varer til Staten, skal berøves disse Leverancer, fordi de er et Led i et System, hvori man mener at fritage dem for en Konkurrents særlige Fordelnyden af Fængselsarbejdet, og endnu mindre kan det være logisk og rigtigt at sige: vi borttager denne Særret for Firmaet Crome & Goldschmidt, men til Gengæld skal Fangerne kunne drive Bogtrykkeri og derved berøve Bogtrykkerne Leverancen til Staten eller lave Skotøj og derved berøve Skotøjsindustrien denne Leverance. Det forekommer mig, at der i denne Udøvelse af Systemet ligger en saadan Retten Smed for Bager, at det er ganske urimeligt. Jeg tror altsaa, at dette Ræsonnement er skævt, men jeg mener, at man kan komme langt frem — idet den private Industri selvfølgelig anerkender, at Fangerne skal beskæftiges — ad den Vej, som jeg hørte, at den højtærede Konseilspræsident og Justitsminister vilde gaa: at forhandle med de forskellige Industrigrene om, hvilke Arbejder man kan syssel-